

מחטבחה של מטפלת

מתכונים לחיים טובים יותר

עלון 80 • טז ניסן תשע"ח • 01.05.18

בין המילים (או ה'מיילים')

להפתעתי חזרו אלי החשק והרעיונות לכתוב. מקווה שזו הייתה אפיזודה חולפת. בזווית אישית התייחסתי לאסון בנחל צפית, מאליה התגבשה האספקלריה היהודית מפרשת אמור, ולבסוף מדור צרכני-אקולוגי על זריקת מוצרי מזון שפג תוקפם. [יתכן ויש קשר בין שלושת הנושאים].

הודעה חשובה לסיום: בשבועיים הבאים לא ייצא עלון עקב נסיעה לחו"ל. מקווה שתחזיקו מעמד!

זווית אישית

קטעים שלי קטתי מהדיווח על האסון בנחל צפית:

שני עובדים במכנית 'בני ציון' שבתל אביב נעצרו בחשד לגרימת מוות ברשלנות, זאת עקב מעורבותם באסון שבו נהרגו עשרה נערים ונערות שנסחפו בשיטפון בנחל צפית.

מפכ"ל המשטרה הורה להקים צוות חקירה של המחוז הדרומי שיחקור את האסון בנחל צפית, החוקרים יבדקו מי אישר את הטיול, באילו אמצעי בטיחות נקט, ומדוע לא בוטל הטיול למרות האזהרות הרבות של השירות המטאורולוגי ושל המשטרה על שיטפונות באזור.

אמו של אחד המטיילים, שנפצע באורח קל: אנחנו מאשימים את עצמנו על שאפילו אישרנו לו ללכת לטיול כזה.

בתחילת האירוע הסיר משרד החינוך אחריות מעצמו, וטען כי המשרד לא מפקח או אחראי על הוצאת טיולים של מכינות קדם צבאיות. בהמשך, הבינו כי לא כולם תלמידי המכינה, וכי חלקם תלמידי י"ב מתחת לגיל 18, הבינו שגם למשרד יש אחריות.

הודעה שנשלחה למשתתפי הטיול: אל דאגה, אנחנו ערוכים לטיול, והמכינה וידאה עם הגורמים המתאימים. יהיה כף, רטוב, וחוויתי.

עד כאן אוסף הדיווחים.

אדם, או נער, קם בבוקר ומתחיל את יומו לפי התכנון. אם זה עבודה, לימודים, או טיול. הוא מרגיש נלהב, או משעמם, או מעוצבן על דברים פעוטים שלא מסתדרים על פי רצונו. ואז, ללא כל התרעה, נוחת עליו אירוע שמשבש הכל. חייו כפי שהכיר עומדים להתחלק לשנים: מה שהיה עד הרגע, ומה שיגיע מעתה

והלאה.

הנערים שנפטרו הגיעו לעולם שכולו טוב. אבל יתר המטיילים, ההורים, האחים, המשפחה המורחבת, החברים. גם העובדים שנעצרו ומשפחותיהם. הצוותות שעסקו בהצלה. עבור כולם ובמעגלים מתרחבים עוד אנשים הקשורים אליהם, האירוע שינה את חייהם לעד.

מקרים כגון אלה קוראים תיגר על הנטייה שלנו להתכחש לעובדה הכל כך וודאית, אדם הולך אל בית עולמו. ההליכה הזו אינה מתחילה בגיל מסוים, המוות אינו נחלת הזקנים בלבד, מפתח חיים נמצא בידי הקב"ה, ברצונו מחזיר את הנשמה

בבוקר ומזכה את האדם ביום נוסף של עשייה לקראת התכלית, וברצונו, לא.

אנחנו תמיד מופתעים מרגע הפטירה, ומבכים את קץ החיים. אבל הרי היו לפני כן כל כך הרבה רגעים מאז הלידה שעברו בזה אחר זה ללא כל התייחסות. אף פעם לא נעצרנו והצטערנו, אוי הנה עברה דקה, ושעה, ואפילו יום, שלעולם לא יחזרו עוד. אנו מפטירים באדישות שכל עוד הנר

דולק אפשר להמשיך כאילו עסקים כרגיל.

האומנם?

בדרך ל'סופר' קלטתי חלק ממודעה: עיתון חינוך לכל החיים. לא טרחתי לעיין בפרטים איזה עיתון ומה אמורים לעשות כדי לקבל אותו, מוחי החל לעבד נתונים, והגיע למסקנה שאם הייתי רוצה לקבל עיתון לכל החיים, משתלם יותר להכניס שם של אחד מבני כי הם יחיו הרבה יותר ממני. ואז המשך הדיאלוג הפנימי ושאל 'מאין לך? מי מבטיח דברים שכאלה? ממתי הגיון קובע במניין השנים?

מתוך ספרו של הרב פרידלנדר על התורה בפרשת אמור "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם." (ויקרא כב, לב). הפסוק מדבר על שני קצוות קיצוניים ביותר חילול ה', שהיא העבירה החמורה ביותר, לעומת קידוש ה', המצווה הנעלה ביותר, שעליה הורו חז"ל למסור את הנפש, שהוא הערך היקר ביותר.

ויש לשאול האם אין מצב ביניים בין קידוש ה' לחילול ה'? הרי לא מעט בני אדם אינם מחללים את ה', אך לא זכו להגיע למדרגת קידוש ה'?

ועוד, תמוה הדרישה למסירת הנפש לאור יקרות החיים. הרי פיקוח נפש דוחה כל התורה, ואילו כאן הורתה התורה שאדם חייב למסור את נפשו לקדש שם שמים.

נאמר בגמרא (ברכות סב) על מיתתו של רבי עקיבא "בשעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה והיו סורקים את בשרו במסרוקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו, רבינו עד כאן? אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך, אמרתי מתי יבוא לידי ואקיימנו..." נשמע שר' עקיבא הכין את עצמו כל ימיו להזדמנות שיוכל למסור את נפשו על קידוש ה'.

מה זאת אומרת? איך מתאמנים על מסירת הנפש? פשוט שאין הכוונה שמייחלים ומצפים למות.

נשוב לבחון את מושג הקדושה. קדוש אינו

רק הפרוש, אדם הנמנע ונבדל מהנאות העולם הזה, אלא מי שהרים עצמו מעל ערכי העולם. הקדוש מסוגל להשתמש בעוה"ז לצורך עבודת ה'. לא רק שהוא אינו מוריד את עצמו אל החומר, אלא – אדרבא – הוא מעלה ומרומם את כל ערכי העולם לעבודת הבורא. במדרגת הקדושה מגיעים להכרה שתכלית כל העולמות, כולל העליונים, ואלה שבתוך האדם עצמו הוא גילוי כבוד שמים.

איך חי אדם שמגיע להכרה כזו?

'ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך- שכל רצונותיו יכוונו אליו יתברך.

'ובכל נפשך' - לאחר ביטול רצונותיו האישיים, נכונות אפילו לוותר על

חייו - הדבר היקר לו ביותר.

'ובכל מאודך'- יש בני אדם שממונם חשוב להם יותר מנפשם.

קידוש ה' אינו מתבטא בדוקא שהוא מוסר את נפשו, אלא כשכל דבר שאדם פועל ועושה נעשה מתוך מחשבה מה ה' רוצה ממני והאם אני מגביר את כבודו בפעולה או באמירה או במחשבה אלה.

חילול ה' לעומת זאת, נגרם שהאדם מונע על ידי רצונותיו, מהוויו, חשקיו. הוא המרכז, הוא המחליט, הוא הקובע. ובאמת אין בזה מצב ביניים, או הניתן ערך לעבודת ה', או לדברים אחרים. לא שייך לתת ערך גם לעבודת ה' וגם לדברים אחרים, כי עצם המבט ששייך ערכים כפולים, זה כבר חילול ה'.

'כאן מוכרים רק מזון שפג תוקפו'. בקופנהגן, בירת דנמרק נפתח סופרמרקט ראשון מסוגו בו נמכרים מוצרי מזון שפג תוקפם או שאריזתם ניזוקה במחיר זול ב%30-50 מהרגיל. החנות מנוהלת על ידי מתנדבים ומופעלת על ידי עמותה ללא מטרת רווח, מקווה לצמצם את כמויות המזון שמגיע לפחי הזבל בדנמרק, המוערך ב-700 טון מדי שנה.

בצרפת נחקק חוק האוסר על מרכולים לזרוק מזון שהתקרב לתאריך התפוגה, במקום זאת מחייב אותם לתרום לעניים.

לא מעט אנשים מתחילים להרהר אחר הפסקנות הנחרצת של תאריך תפוגה. זריקת אוכל/תרופות/מוצרי קוסמטיקה וכו' משרתת היטב את היצרנים. ככל שנזרק יותר כך נשוב ונקנה ונעשיר את קופותיהם. במקום לסמוך על ההיגיון של הצרכן, הם מציינים תאריך [לפעמים שרירותי לחלוטין] וכך מבטיחים שהמוצר יצא מהמחזור בין אם השתמשו בו או לא.

בואו נגדיל ראש. בואו נחליט שלא מוכנים להיכנע למניפולציות, בואו נבדוק ונפעיל את שיקול הדעת שלנו ולא נציית באופן עיוור להוראות אינטרסנטיות של יצרנים.

"המנהיג הטוב ביותר הוא זה שאנשים כמעט לא מודעים לקיומו. כשעבודתו הסתיימה והוא השיג את מטרתו, האנשים שתחתיו יגידו: עשינו את זה בכוחות עצמנו."

